

Հակառակ ընդունված կարծիքի, դատարանում գործ հարուցելը միշտ չէ, որ դառնում է բարդ, տևական և անհույս գործընթաց: Տեղեկատվության մատչելիության կամ հասարակական մասնակցության պահանջների խախտման հետ կապված վարչական հարցերին վերաբերող գործերը հանդիսանում են ուղղակի խախտումներին վերաբերող գործեր:

Քաղաքացիական դատավարության օրենսգիրքն իր մեջ պարունակում է հատուկ դրույթներ վարչական հարաբերությունների հիման վրա ծագած գործի պարզեցված քննության մասին: Այս դեպքում որոշում ընդունելու համար սահմանված ժամկետները կլինեն ավելի կարճ, իսկ ծախսերն՝ ավելի փոքր:

Առաջնահերթ պահանջ է նախապես սպառել իրավունքի պաշտպանության բոլոր վարչական միջոցները, որից հետո նոր դիմել դատարան:

Նախ անհրաժեշտ է դատական հայց ներկայացնել Վարչական դատարան, որից հետո, հայցը մերժելու դեպքում, որոշումը կարող էք բողոքարկել Վճռաբեկ դատարանում:

Հայցը կազմելու պահից ի վեր, դուք կամ ձեր ներկայացուցիչը կարող եք այն ներկայացնել դատարան: Դատական ծախսերը հոգալուց բացի, կան նաև փաստաթղթերի ներկայացման այլ պահանջներ:

Հայցին կից պարտադիր պետք է ներկայացնել ապացույցներ այն մասին, որ դուք նախապես դիմել եք ձեր բնապահպանական իրավունքները խախտած վերադաս վարչական մարմնին և ստացել բացասական պատասխան: Դատարան դիմելու մասին տեղեկացրել եք այն պետական կամ տեղական ինքնակառավարման մարմին, որին պատրաստվում եք դատի տալ:

Դատարան դիմելու հետ կապված բարդություններից խուսափելու համար խորհուրդ ենք տալիս դիմել փորձառու իրավաբանների օգնությանը:

ՀԳ-ի անվանում	Հասցե	Հեռախոս
Ա.Դ.Սախարովի անվան մարդու իրավունքների պաշտպանության հայկական կենտրոն՝ Երևան և Շիրակի, Գեղարքունիքի և Մյունխենի տարածքային մասնաճյուղեր	Ք. Երևան, Մարմենի փողոց 1, ք. Գյումրի, Մկրտչյան 38ա շ, բն.1 ք. Գավառ, Գր.Լուսավորիչ փող.14/27 ք. Գորիս, Ոսանողական փող. 9/5 Էլ. փոստ՝ sakbfd@arminco.com	(010) 542936 (010) 587864 (0312) 59450 (0264) 26880 (0284) 24343
«Էկոլոգիական իրավունք» ՀԳ	Էլ. փոստ՝ art.grigorian@gmail.com	(091) 451320
«Տնտեսաիրավական վերլուծությունների կենտրոն» ՀԳ	Ք. Երևան, Ազատության 24/19 5-րդ հարկ 502 սենյակ Էլ. փոստ՝ hamlet.batikyan@live.com	(010) 205222 (091) 500 777

«Աջակցություն Օրիուսի Կոնվենցիայի իրականացմանը, Օրիուս կենտրոնների և բնապահպանական քաղաքացիական հասարակության կառույցների կարողությունների ձևավորմանն ու ուժեղացմանը»

ԾՐԱԳԻՐ

ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ ԹԵՐԹԻԿ

«Ու՛մ դիմել և ինչպե՛ս վարվել երբ խախտվում են ձեր բնապահպանական իրավունքներն ու շահերը»

2014

Լրացուցիչ տեղեկությունների համար կարող եք դիմել՝
ՀՀ, ք. Երևան, Չարենց 46, հեռ 011 81 85 93
Կամ այցելել www.aarhus.am կայք

Որո՞նք են արտադատական ընթացակարգերի առավելությունները

- Նշված մարմիններին դիմելը չի պահանջում ժամանակի մեծ ծախս,
- չի առաջացնում դրամական ծախսերի անհրաժեշտություն,
- ի տարբերություն հայցով դատարան դիմելուն բացակայում է իրավաբան ական ծավալուն հիմնավորումներով և խախտված օրենքների դրույթներին հղումներով այն գուգորդելու անհրաժեշտությունը: Նշված մարմիններ դիմում ներկայացնելու լավագույն միջոցը պատվիրված նամակն է, այդ դեպքում դուք կունենաք բողոք ներկայացնելու փաստը հաստատող գրավոր ապացույց: Արտադատական ընթացակարգերից առավել արդյունավետ միջոց է դատախազությանը դիմելը:

Դատախազությանը դիմելու կարգը և առավելությունները

Շրջակա միջավայրի խնդիրներին առնչվող մարդու իրավունքների և ազատությունների խախտման դեպքերի արձանագրման պարագայում քաղաքացին իրավասու է դիմել դատախազություն կամ քննչական մարմիններ: Քրեական գործ հարուցելու առիթների և հիմքերի առկայության դեպքում դատախազը, քննիչը կամ քննչական մարմինները պարտավոր են իրենց իրավասությունների շրջանակներում հարուցել քրեական գործ, ինչի մասին կայացվում է համապատասխան որոշում:

Դատախազն իրավասու է ուսումնասիրել հասարակայնության այն դիմումները, որոնք վերաբերում են շրջակա միջավայրին առնչվող հանցագործություններին: Դատախազություն դիմում ներկայացնելու լավագույն միջոցը պատվիրված նամակն է: Դիմումները քննելու և խնդիրը լուծելու համար դատախազի նկատմամբ սահմանված է ժամկետ՝ առավելագույնը 10 օր տևողությամբ: Ժամկետը հաշվառվում է սկսած նամակը դատախազին հանձնելու պահից: Դատախազությունն ունի հիերարխիկ կառուցվածք, այդ պատճառով ցանկալի է սկզբում դիմել դատախազության տվյալ տարածքի բաժանմունք, որից հետո անհրաժեշտության դեպքում կարելի է դիմել նաև գլխավոր դատախազություն: Գործի քննության ընթացքի օրինականության վերահսկողությունը կատարում է դատախազը:

Դատախազը պարտավոր է ձեռնարկել օրենքի խախտման ցանկացած հնարավորության կանխմանն ուղղված բոլոր անհրաժեշտ միջոցները: Վերջապես, դատախազը պարտավոր է կատարել քայլեր՝ ուղղված անձի անվտանգության ապահովմանը, եթե նրա կյանքին կամ առողջությանը վտանգ է սպառնում:

Օրիուսի համաձայնագիրը սահմանում է, որ յուրաքանչյուր անձ, որը համարում է, որ տեղեկատվության ազատության վերաբերյալ իր հարցումը չի քննարկվել, անօրինական կերպով մերժվել է, լինի դա մասամբ, թե ամբողջությամբ, չի բավարարվել պատշաճ կերպով կամ եթե մեկ այլ առնչությամբ այդ հարցման նկատմամբ ցուցաբերվել է մոտեցում, որը չի համապատասխանում նշված դրույթներին, ապա յուրաքանչյուր քաղաքացի ունի մուտք դատարան կամ մեկ այլ անկախ և անկողմնակալ մարմին, որը հիմնադրվել է օրենքին համապատասխան:

Ի՞նչ է արդարադատության մատչելիությունը

Արդարադատության մատչելիությունը, ըստ Օրիուսի համաձայնագրի, նշանակում է, որ հասարակայնությունը կարող է դիմել դատարան կամ այլ անկախ մարմնի Համաձայնագրի հնարավոր խախտումների դեպքերի քննարկման նպատակով:

Ընդհանուր առմամբ, կարելի է առանձնացնել երեք իրավիճակ, երբ նպատակահարմար է բողոք ներկայացնել

1. տեղեկատվության մատչելիության իրավունքի խախտում,
2. հասարակայնության մասնակցության իրավունքի խախտում,
3. խախտվել են շրջակա միջավայրի պահպանության վերաբերյալ օրենքները:

Մարդիկ, որպես կանոն, արդարադատության մատչելիությունը նույնացնում են դատարանների և լսումների հետ: Մակայն գոյություն ունեն ընդունված որոշումը բողոքարկելու նաև այլ հնարավորություններ:

Ի՞նչ կարելի է անել դատարան դիմելուց առաջ

Դատարան դիմելը կարող է պահանջել բավական շատ ժամանակ և հաճախ նաև նշանակալի ծախսեր: Առավել արագ և պարզ միջոց կարող է հանդիսանալ վիճարկվող ոչ ճիշտ որոշման, գործողության կամ անգործության բողոքարկումը արտադատական կարգով:

Գոյություն ունի դա անելու չորս հիմնական միջոց, չնայած դրանց արդյունավետությունը կարող է տարբեր լինել՝ կախված կոնկրետ գործի առանձնահատկություններից.

1. ընդունված որոշման, գործողության կամ անգործության բողոքարկումը վերադաս վարչական մարմնին,
2. ընդունված որոշման բողոքարկումը օմբուդսմենին,
3. բողոքարկումը դատախազություն: